

Sánchez Carcelén, Antoni. *La Guerra del Francès a Lleida. La Insurgència contra Napoleó i les seves conseqüències (1808-1814)*. Pagès Editors, Lleida, 2008, 272pp

Per Josep Martínez París (Universitat de Lleida)

Aquest estudi històric es dedica a analitzar la guerra del Francès a la ciutat de Lleida, la primera localitat catalana a organitzar una Junta per articular el govern i la defensa del territori. L'obra s'ha d'entendre en el marc de les celebracions derivades del bicentenari de la invasió del 1808 i de l'inici del moviment d'alliberament i de reacció a l'ocupació estrangera. Concretament aquest llibre ens dona una visió de conjunt dels fets bèl·lics i polítics que s'esdevingueren a la ciutat del Segre entre 1808 i 1814. L'autor demostra com la Junta lleidatana va ser un organisme de govern dominat tant per l'oligarquia que dirigia l'ajuntament com, per descomptat, per la cúria eclesiàstica; sobretot cal destacar el paper del bisbe Jeroni Maria de Torres, un personatge tan absolutista com antinapoleònic. A més, la ciutat de Lleida va jugar un paper capdavanter en la iniciativa d'aplegar totes les juntes locals corregimentals catalanes: el 18 de juny del 1808 es fundava la Junta Suprema de Catalunya, l'encarregada d'administrar els esforços prebèl·lics amb la finalitat d'organitzar la resistència vers l'enemic mitjançant l'atribució de competències militars i financeres. Va ser en aquest precís moment quan van començar les tasques de millora la defensa de la ciutat en previsió de qualsevol eventual atac.

Des de començaments de l'any 1810 la principal preocupació va ser l'avanç inexorable de l'exèrcit francès del general Suchet, que cap al mes d'abril ja havia fixat el setge de la plaça ilderdenca. Durant un mes la ciutat va protagonitzar una heroica resistència amb la finalitat d'evitar ser conquerida, però la manca de tropes exteriors de suport i l'ineficax comandament de García Conde van propiciar la seva caiguda al mes de maig del mateix 1810. La repressió que van exercir els francesos sobre els lleidatans va ser brutal, causant notables danys materials i personals que l'autor consigna detalladament. Va ser en aquest precís moment quan va iniciar-se el govern francès sota el comanament del baró Henriod (1810-1812).

198

A partir de llavors Lleida va patir la dominació francesa en forma de cruel i sagnant dictadura militar del baró Henriod, qui va portar a terme nombroses execucions i afusellaments a la cèntrica plaça de Sant Joan. Com a conseqüència els lleidatans van reunir forces per alliberar-se d'aquella tirania, malgrat que el seu intent més contundent, la voladura del polvorí de la Suda (1812), va traduir-se en un sonat fracàs: va ocasionar la mort accidental de molts civils i la destrucció d'un centenar de cases a la parròquia de Santa Maria Magdalena. *Per a més inri* pràcticament no va afectar les tropes d'ocupació franceses.

Poc després, el prefecte napoleònic Alban de Villeneuve (1812-1814) va fer-se càrrec de l'administració de Lleida, ciutat que com la resta del territori del Principat havia estat annexionada directament a França a principis d'aquell any. Tot i que

Villeneuve va caracteritzar-se per un tarannà més pacífic i una voluntat modernitzadora, ja era tard per a canviar la mala imatge de que gaudien els francesos entre la població. El nou prefecte va ser l'artífex de l'elaboració d'unes interessants memòries sobre el departament de les Boques de l'Ebre (segons la nova divisió territorial francesa), la capital del qual havia de ser Lleida, que a data d'avui es revelen com una bona font per al coneixement de la realitat de les comarques lleidatanes de principis del segle XIX. Mentrestant, però, la bona estrella europea de Napoleó havia començat a mudar de signe. No es d'extranyar que a principis del 1814 el baró d'Eroles -un dels promotors del desastre de la voladura del polvorí de la Suda- es plantés davant de Lleida i aconseguís el 14 de febrer recuperar la ciutat. Per fi, després de gairebé quatre anys d'ocupació, Lleida s'alliberava de l'opressor jou napoleònic. El llibre es clou amb un últim capítol dedicat a l'estudi de les diferents conseqüències negatives de la guerra del Francès per a la ciutat de Lleida.

